

Innspill til stortingsmeldingen: "Livslang læring og utenforskap"

Videregående opplæring skal gi voksne mulighet for yrkeskompetanse eller generell studiekompetanse. Mye kan gjøres for å øke disse mulighetene. Mye kan gjøres for bedre bruk av innvandreres kompetanse.

Videregående opplæring

1. Ungdomsrett/Voksenrett

Ungdomsretten bør gå direkte over i voksenrett til videregående opplæring. Det bør ikke være et opphold i tid her. Det kan føre til mer passivitet. Et vakuum her kan bidra til at læringskompetansen svekkes. Voksne søkere fra utlandet kan ha både videregående opplæring og høyere utdanning fra hjemlandet, som ikke gir videre utdanningsmuligheter eller muligheter for arbeid her i Norge. Disse har ikke rett til vgo her, men det bør det åpnes for.

2. Norskkunnskaper

For inntak til videregående opplæring for voksne bør det være et krav om språkkompetanse i norsk tilsvarende B1- nivå. Mange med tilsvarende allmenn grunnopplæring i utlandet av minst 9 års varighet, har problemer med å fullføre og ikke minst bestå videregående opplæring hvis de ikke har norskkunnskaper tilsvarende B1-nivå.

3. Rett til ønsket sluttkompetanse

§ 6-45 i forskrift til opplæringsloven gir voksne søkere med rett til vgo etter § 4A-3 en rett til et tilbud om opplæring i samsvar med den sluttkompetansen de ønsker. Dette er en sterkere rettighet enn det som gjelder for ungdom, som har rett til opplæring mot en av tre sluttkompetanser. Det bør vurderes om voksne skal ha rett til en av tre sluttkompetanser. Det brukes mye ressurser på å finne opplæring på små opplæringsløp der mulighetene for tilknytning til arbeidslivet er små.

4. Egne modeller for voksne i yrkesfaglige utdanningsprogram

Det bør utarbeides alternative modeller for yrkesfaglig opplæring av voksne. Mange voksne har erfaring som arbeidstakere, noe ungdom ikke har. Voksne vegrer seg for et opplæringsløp på 4- 5 år basert på studielån. To års læretid kan erstattes med veiledet praksis, og opplæringstiden kan kuttes med ett år. Praksiskandidatordningen fungerer dårlig i en del yrker. Det kan ta mange år for å oppnå 5 års praksis, f. eks. helsefagarbeider.

5. Fellesfagene

Mange elever/deltakere med utenlandsk bakgrunn i videregående opplæring for voksne, har aldri hatt fellesfaget engelsk i sin allmenne grunnopplæring fra hjemlandet. Dette kan stoppe dem i videre opplæring/ yrkesutdanning. Det bør vurderes om elever i yrkesfaglige utdanningsprogram kan erstatte fellesfaget engelsk med eksamen i morsmål (jfr. eksamen i 2.fremmedspråk). Et alternativ er at voksne elever med grunnopplæring fra land uten opplæring i engelsk og som tar



Oslo Voksenopplæring Sinsen

Postadresse:
Postboks 484 Økern
0512 Oslo
Besøksadresse:
Lørenveien 11

Telefon: +47 23 46 67 00 Bankgiro: 1315 010 2566
Telefaks: +47 23 46 67 01 Org.nr.: 984 611 412

Web: www.sinsen.oslovo.no
E-post: sinsen@oslovo.no

yrkesfaglig utdanning, etter individuell vurdering, kan slippe å ta full eksamen i engelsk. Et krav om opplæring i engelsk i tilsvarende timetallet for fellesfaget engelsk.

6. Læreplasser for voksne

I en del fag er det vanskelig for voksne å få læreplass. Tilskuddet til bedrifter som tar inn voksne lærlinger bør være det samme som for ungdom. Stat, kommuner og bedrifter som tar oppdrag fra disse bør pålegges å ta imot lærlinger.

7. Karriereveiledning og kunnskap om skolesystemet og valg av utdanningsprogram

Voksne med rett til opplæring etter opplæringsloven § 4 A-3 har ikke rett til rådgivning. Her bør det komme en lovendring som også gir disse søkerne en rett til rådgivning og karriereveiledning. Ungdom som ikke har fullført videregående opplæring, har kanskje ikke vært klar over de mulighetene som finnes, - eller at de ikke var opptatt av alternativer da de valgte utdanningsprogram som 15- åring. Mange voksne som kommer fra utlandet har ingen eller lite kunnskap om det norske utdanningssystemet, selv om de kan ha bodd her i mange år

8. Bedre bruk av innvandreres kompetanse

Søkere til opplæring på videregående skoles nivå har ofte med seg kompetanse som er tilsvarende/ tilnærmet likeverdige krav til kompetanse for å utøve et yrke i Norge. Det finnes ingen formelle godkjennings-ordninger i Norge i dag for utenlandske fag- og svennebrev i yrker som ikke er lovregulerte. Dette gjelder for nesten alle yrkesfaglige utdanninger på videregående skoles nivå. Det er opp til arbeidsgiver å vurdere om søker til en stilling fyller kravene til en stilling. En godkjenningsordning på linje med den som er for høyere utdanning må på plass. Realkompetansevurdering for disse er en løsning, men for få et norsk fagbrev må de også ha fellesfag og det kan være en stor utfordring. De kan gå opp som praksiskandidater, men en skriftlig teorieksamen på norsk kan være svært vanskelig for mange. Derfor bør en godkjenningsordning komme på plass, slik at innvandrere som kommer til Norge får mulighet til å bruke sin medbrakte kompetanse og får muligheten til å bidra i samfunnet.

Oslo VO Sinsen